

sú v kapitole venované Uhorskému kráľovskému archívu (pôvodne súkromnému archívu kráľa) a archívom ústredných krajinských inštitúcií (Uhorská komora a Miestodržiteľská rada). Nasledujúca kapitola pokračuje vývojom uhorského archívnictva a zameriava sa na stoličné archívy, archívy hodnoverných miest, patrimoniálne archívy (rodové archívy) a mestské archívy s prihliadnutím na archívy v Bratislave, Košiciach, Bardejove, Kremnici a Trnave. Archívny vývoj v rokoch 1918 – 1945 tvorí obsah piatej kapitoly učebného textu. Pojednáva o stave archívnictva na našom území po rozpade Rakúsko-Uhorska, kedy ešte predstavitelia Československa nemali predstavu o jeho ďalšom fungovaní s čím súvisí aj neúspešná reorganizácia štátnej správy v roku 1928, ktorej výsledkom bolo okrem iného aj zriadenie Krajinského archívu. Vo vývoji archívov na Slovensku po druhej svetovej vojne má nezastupiteľnú úlohu Pôdohospodársky archív (1947 – 1955), ktorému je venovaná v poradí šiesta kapitola skrípt. Nasledujúca kapitola pojednáva o organizovaní archívnictva v rokoch 1945 – 1989. Prijatím archívneho zákona v roku 1954 sa archívnictvo stalo súčasťou legislatívy. Dejinný vývoj archívov na našom území uzatvára ôsma kapitola, ktorá pojednáva o systave archívov v samostatnej Slovenskej republike. Učebný text obsahuje

aj informácie o dejinách najvýznamnejších európskych vzdelávacích inštitúcií na výchovu budúcich archívárov, ktoré sú predmetom v poradí deviatej kapitoly. Archívne školstvo v Čechách a na Slovensku je obsiahnuté v desiatej a jedenástej kapitule. Okrem dejinného vývoja informujú aj o aktuálnych možnostiach štúdia archívnictva v oboch krajinách. Vysokoškolské skriptum uzatvára kapitola k medzinárodnej spolupráci slovenských archívnych inštitúcií.

Júlia Kotrusová

VÉGHSEŐ, Tamás (ed.) *Források a Magyar görögkatolikusok történetéhez 5. kötet: 1926 – 1938.*
Nyíregyháza : Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, 2022, 702 s.
ISBN 978-615-6201-18-8.

Už dlhú dobu existuje edícia *Collectanea Athanasiana*, ktorá sa delí na šesť častí. V jej sekcii *II. Textus/Fontes* vyšlo už viacero kritických edícií, ktoré sa zameriavali na cirkevné dejiny gréckokatolíkov v Uhorsku, prípadne v Maďarsku. Autorom sa v danej oblasti podarilo vydať viacero zaujímavých prameňov, ako vizitácie, prvé schematizmy, prípadne vybrané listiny, ktoré vypovedajú o miestnej cirkevnej provincii, diecéze či regiónoch Uhorska.

V roku 2022 vznikol už piaty diel knihy *Pramene k dejinám Uhorských gréckokatolíkov*, ktorý prináša vybrané listiny o období medzi rokmi 1926 až 1938, čím sleduje obdobie od vyhostenia mukačevského biskupa Antala Pappa až po Viedenskú arbitráž. Autorský kolektív bol tvorený hlavným zostavovateľom a boli to tiež Katalin Földvári, Anett Varga, Anita Marosi, Tamás Sárándi a Ádám Suslik, ktorí vykonávali prepisy listín, ako aj jednotlivé korekcie prepisov, aby spĺňali formu diplomatických prepisov.

Knihá neobsahuje úvodnú štúdiu, ale len predslov, zoznam dokumentov, prepisy samotných dokumentov a životopisné údaje najvýznamnejších osôb v prameňoch, ktoré uzatvára index mien. Samotný diplomatár obsahuje viac ako 350 listín, ktoré sú číslované od 1 do 342a, kde písmená symbolizujú duplicitné číselné označenie. Zoznam listín obsahuje informácie ako krátku anotáciu o listine, ktorá je uvedená v maďarskom jazyku, miesto vydania listiny a dátum, kedy bola listina vydaná. Autori svoj výskum vykonali vo významných pamäťových inštitúciách ako *Archivo Apostolico Vaticano*, *Archivo della Nunziatura di Cecoslovachia*, *archivo della Nunziatura di Ungheria*, *Archivo della Nunziatura di Vienna*, či *Esztergomi Prímási Levéltár*, ako aj v in-

štitúciách *Görögkatolikus Püspöki Levéltár*, *Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára* a archívoch *Segreteria di Stato* a *Segreteria di Stato, Sezione per i Rapporti con gli Stati* a *Archivo storico*. Tento široký záber vypovedá o výskumnej kvalite a výbornej znalosti prameňov. Možno povedať, že medzi danými inštitúciami absentujú archívy Gréckokatolícky arcibiskupský archív v Prešove či Štátny archív Zakarpatskej oblasti v Berehove, ktoré sú však suplované inými archívami, kde mohla a aj bola uložená ich oficiálna korešpondencia. Takáto činnosť spomenutého autorského kolektívu poukazuje na ďalšie možnosti a v budúcnosti inšpiruje na obdobné spracovanie v rámci slovenskej proveniencie.

Nakoľko ide o edíciu prameňov, nie je možné jej niečo vytknúť v otázke jej obsahu, hoci by bolo možno potrebné utvorenie zoznamu názvov listín aj v inom ako maďarskom jazyku, napríklad v angličtine. Zároveň by mohla byť tiež obsiahnutá informácia o jazyku prameňa. Tieto mnou vnímané nedostatky sú však triviálne, nakoľko autori postupovali podľa zásad pri vydávaní prameňov, ktoré sú zaužívané v maďarskej proveniencii.

Vavrínek Žeňuch